

N:o 45.

Ank. till Riksd. Kansli den 22 April 1884, kl. 12 midd.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om eftergift af den vissa hemman inom Hellestads, Risinge och Vånga socknar ålagda förhöjning i mantalsröntan. (I. A.)

I en inom Riksdagens Andra Kammare väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 28) har Herr *P. G. Pettersson* i Brystorp föreslagit, att Riksdagen måtte för sin del besluta, att den genom Kongl. Maj:ts nådiga beslut den 5 Mars 1869 29 $\frac{1}{4}$ mantal inom Hellestads, Risinge och Vånga socknar af Östergötlands län ålagda skyldighet att erlægga förhöjning i mantalsröntan af half landtågsgård, half byggningshjälp och half brukshjälp måtte eftergifvas och för framtiden ur kronans jordebok och räkenskaper uteslutas.

Genom Kongl. Maj:ts återopade resolutioner den 5 Mars 1869 förklarades Kongl. Maj:t och kronan vara berättigad att af ifrågavarande hemman utbekomma half landtågsgård, half byggnings- och half brukshjälp så väl derefter årligen som ock med efterräkning, det senare dock, enligt uppbördsförfattningarna, icke för längre tid tillbaka än tre år näst före år 1851, då hemmansegarne, genom instämning till vederbörande häradsrätt, först å Kongl. Maj:ts och kronans vägnar blifvit krädda för nämnda ränta.

På grund af väckt motion vid 1870 års riksdag har Riksdagen, då billigheten syntes kräfva en eftergift för den förflutna tiden, innan kronans rätt till berörda förhöjningsröntor genom den slutliga domen blef bekräftad, samt under förklarande att Riksdagen ansåge sig böra endast ur denna synpunkt betrakta frågan, medgifvit att den genom anförda nådiga resolutioner ålagda skyldighet för ifrågavarande hemman att, med

efterräkning från och med år 1848, till kronan erlægga förhöjning i mantalsräntan finge eftergifvas för tiden till och med år 1869. Deremot fann Riksdagen den i samma motion gjorda framställningen om, att omnämnda ränteförhöjning för framtiden måtte ur kronans jordebok och räknenskaper uteslutas, icke till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Det nu framställda förslaget, som sålunda redan förut varit underställt Riksdagens pröfning och blifvit förkastadt, synes ej heller nu böra föranleda till hemställan om någon Riksdagens åtgärd, helst, på sätt Stats-Utskottet vid frågans behandling under 1870 års riksdag i utlåtande N:o 75 anført, ett uteslutande för framtiden af ifrågavarande ränteförhöjning ur kronans jordebok och räknenskaper uppenbart skulle vara stridande emot Kongl. Maj:ts ofvanberörda nådiga resolutioner af den 5 Mars 1869, i pröfning hvaraf Utskottet icke eger ingå. Ej heller ur billighetens synpunkt torde skäl förefinnas till åtgärder i den rigtning, motionären afsett, enär ifrågavarande hemman genom Kongl. Maj:ts nådiga bref den 30 Juni 1820 efter Hellestads bergslags förändring till landslag, i ersättning för de skattefriheter och förmåner, som bergslaget i denna egenskap af kronan åtnjutit, men hvilka då indrogos, befriades från utgörande af tionde af tackjernsblåsningen.

På grund af hvad sålunda förekommit, hemställer Utskottet,

att Herr P. G. Petterssons förevarande motion icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 21 April 1884.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Herr Grefve *S. Lagerberg* har begärt få antecknadt, att han ej deltagit i detta ärendes behandling inom Utskottet.
